

אפולוניה - ארשף

עונה מומלצת: כל השנה.

התאמה: לכל המשפחה.

קושי מסלול: קל מאוד.

אורך מסלול: כ- 1 ק"מ.

משך מסלול: כשעתיים.

הגעה מהמרכז: נוסעים בכביש החוף (מס' 2) צפונה. במחלף כפר שמריהו פונים שמאלה אל נוף ים. נוסעים ישר מערבה ברחוב שער הים ופונים ימינה לרחוב גולדה מאיר. מרחוב גולדה מאיר פונים שמאלה ברחוב יגאל ידין. לאורך הדרך שילוט חום ברור המפנה אל אפולוניה.

אפולוניה היא גן לאומי. הכניסה לאתר כרוכה בתשלום וכפופה לשעות הפתיחה ולנוהלי רשות שמורות הטבע והגנים הלאומיים.

במרחק נסיעה קצר מהמרכז ניצב בדד המבצר הצלבני הקדום באפולוניה. בימי קדם סגדו כאן לרשף, אל הסערה הפניקי. מה יותר מתאים מאשר לבקר כאן ביום גשום וסוער? דרמה אמיתית מתחוללת פה; הגלים הגועשים מתנפצים על הסלעים השקועים במים ועל מצוק הכורכר. רוח עזה מנשבת ואפשר לעקוב אחר העננים הכבדים המשייטים בשמיים במרחב שבין תל אביב לנתניה. בחניית האתר מתחיל שביל הים, המקיף מבין השבילים במקום. הוא חולף בתווי החומה, גבוה מעל הים ובסמוך לקו המצוק. באתר הארכיאולוגי פזורים שרידים בני תקופות שונות. שמו הקדום של המקום ארשף, קשור באל הסערה. כשזוהה רשף הפניקי עם אפולו, שונה גם שם המקום לאפולוניה.

תחילה נתקלים בחומות שראשיתן בתקופה האומאית המוסלמית (מאה 7 לסה"נ) והמשכן צלבני. בהמשך חולפים על פני בריכות מים מהתקופה הביזאנטית, בור מים וכבשן סיד גדול מהתקופה העות'מאנית. בימי קדם הופק במקום צבע הארגמן היוקרתי מחלזון הימי ארגמון כהה קוצים. ייתכן והבריכות המטויחות קשורות בתעשייה קדומה זו.

המרשים מבין השרידים הוא ללא ספק המבצר הצלבני שהיה מוקף חפיר עצום. לא הרבה שרד מחומות המבצר העבות, שהתנשאו לגובה רב, אבל גם היום נראים שרידי הגשר שהוביל אליו (חלקו היה מעץ וניתן היה להרימו או לשורפו במצב חירום), שרידי שער הכניסה המרשים, שבעבר נחסם גם על ידי סבכת ברזל שניתן היה להרימה ולהורידה. בין שרידי חומות המצודה, המשקיפה אל רצועת חוף רחבה ואל עומק הים ניתן לראות שרידי אולמות, מתקני אחסון וטחינה, ערמות גדולות של אבני קלע ושברי עמודי וכותרות משיש. בשנת 1265, בתום קרב ממושך בן ארבעים יום, נכבש המבצר הצלבני על ידי הסולטאן הממלוכי בייברס. בלית ברירה שרפו הצלבנים את המבצר ונפלו בשבי.



יֹתָם יַעֲקֹבֶסוֹן

הרצאות, צילום ומתיבה, הדרכה בארץ
ולאורך נתיבי הסחר הקדומים באסיה

בקרבת הגן הלאומי נמצא האתר המיוחד סינדא עלי, היורש בגלגולו המוסלמי את קדושת אפולוניה (כשיוצאים מהאתר פונים ימינה ונוסעים או הולכים כחצי קילומטר לאורך החוף). על פי המסורת קבור כאן נכד שביעי של החליף עומאר אבן אל חטאב. במקום מתחם נאה שמעליו מתנשא צריח רם. ניתן לבקר במקום, אך חשוב לשמור על השקט, ולהקפיד על הנחיות השומרים. נשים מחויבות בכיסוי ראש. לא אחת מתפתחות שיחות מעניינות עם האנשים במקום.

המסלול עודכן ב- 20.11.2011

כל הזכויות שמורות ליוֹתָם יַעֲקֹבֶסוֹן ©